

MAHEPÕLLUMAJANDUSE NÕUETE RIKKUMISE HINDAMISE ALUSED

Nõuete rikkumise hindamisel arvestatakse rikkumise tõsidust, ulatust ja püsivust, kusjuures:

- rikkumise **tõsidus** on määratud rikkumise olemusest ja tagajärgedest, tõsiseimateks loetakse rikkumised, mis võivad tuua kaasa ettevõtte mahepõllumajandusliku tootmisega tegelemise peatamise või lõpetamise või sellega kaasneb tarbija petmine;
- rikkumise **ulatust** on määratud mõjust osale või kogu ettevõtte tegevusele, kusjuures arvesse võetakse nii ettevõtte suurust kui mahepõllumajandusele viitavalt märgistatava toodangu mahtu;
- rikkumise **püsivus** on määratud rikkumise mõju ajalisest kestusest ja nõuetekohase olukorra taastamise võimalikkusest.

Rikkumised hinnatakse, kusjuures:

- hinde 1 puhul on tegemist väheolulise rikkumisega, mille mõju loetakse lõppenuks puuduste kõrvaldamisega;
- hinde 2 puhul on tegemist väikese rikkumisega, mis puuduste kõrvaldamisel ei too kaasa mõju mahepõllumajandusliku tootmise jätkamisele;
- hinde 3 puhul on tegemist olulise rikkumisega, mis tulenevalt rikkumise olemusest võib tuua kaasa tegevuse lõpetamise või mõjutada mahepõllumajandusele viitavalt turustatava toodangu usaldusväarsust;
- hinde 4 puhul on tegemist tõsise rikkumisega, mille mõju ei ole kõrvaldatav ja võib tuua kaasa tegevuse lõpetamise.

Ettevõtte rikkumiste kohta **koondhinde** andmisel arvestatakse rikkumise iseloomu (hinnet) ning selle tõsidust, ulatust ja püsivust, samuti kas tegemist on ühe või enama nõude samaaegse või korduva eiramisega.

Taimekasvatus

NÕUE 1.1 Ettevõtte peab esitama põllumassiivide kaardi(d), millel on märgitud kõik põllumassiivid, katastrinumbritega alad ja poolloodusliku kooslusega alad, sh mahepõllumajanduslikus ja mittemahepõllumajanduslikus kasutuses olevad alad, ning alad, millel kavatsetakse alustada mahepõllumajanduslikku taimekasvatust.

Põldude pindalad esitatakse täpsusega vähemalt 0,1 hektarit, põllumassiivide ja muude alade numbrid ning iga põld või selle osa koos numbriga.

Taimekasvatuse nõue 1.1 Põllumassiivide kaart				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_1.1 Põllumassiivide kaart	<ul style="list-style-type: none">Andmed kaardil puudulikud või ebatäpsed; puuduvaid andmeid ei ole etteantud tähtaja jooksul esitatud	X	X	X

NÕUE 1.2 Keelatud on paralleelne tootmine, kus ühes ettevõttes kasvatatakse mahe- ja mittemahepõllumajanduslikuna samu taimeliike või sorte, mis ei ole omavahel kergesti eristatavad.

Ettevõttes võib olla mahe- ja mittemahepõllumajanduslik paralleelne tootmine ainult järgmistel juhtudel:

- kui vähemalt kolmeaastast kasvatusperioodi vajavate mitmeaastaste kultuuride kasvatamisel, milles ei saa sorte kergelt eristada, on täidetud järgmised tingimused:
 - kõnealune tootmine on osa üleminekuplaanist, mille raames tootja võtab endale kindla kohustuse, mis näeb ette asjaomase maa-ala viimase osa mahepõllumajandustootmisele ülemineku alustamist võimalikult lühikese aja jooksul, mis ei tohi olla pikem kui 5 aastat;
 - on võetud kohased meetmed tagamaks, et igast asjaomasest üksusest saadud tooted hoitakse püsivalt eraldi;
 - PMAle teatatakse iga asjaomase toote saagikoristusest vähemalt 48 tundi ette;
 - pärast saagikoristuse lõpetamist teavitab tootja PMA-d asjaomastes üksustes koristatud saagi täpsetest kogustest ja toodete eraldi hoidmiseks võetud meetmetest;
- maa-alade puhul, mis on mõeldud põllumajandusuuringuteks või põllumajandushariduse andmiseks, kui täidetud on nõuded b), c) ja d);
- seemnete, taimse paljundusmaterjali ja istutusmaterjali tootmisel, kui täidetud on nõuded b), c) ja d);
- rohumaal puhul, mida kasutatakse üksnes mittemahepõllumajanduslikult peetavate loomade karjatamiseks.

Taimekasvatuse nõue 1.2 Paralleelkasvatus				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_1.2 Paralleelkasvatus	Vähemalt 3 aastast kasvuperioodi vajavate kultuuride kasvatamisel puudub üleminekuplaan kuid puudus kõrvaldatakse etteantud tähtaja jooksul.	<ul style="list-style-type: none"> Paralleelkasvatus, kus samu taimeliike ja sorte kasvatatakse üheaegselt mahe- ja tavakultuurina. Vähemalt 3 aastast kasvuperioodi vajavate kultuuride kasvatamisel puudub üleminekuplaan ja etteantud tähtaja jooksul ei ole puudust kõrvaldatud. Ettevõtja ei ole PMA-d teavitanud lubatud paralleelkasvatuse saagi koristusest ja muudest andmetest (vt. punkt c,d). 	X	X

NÕUE 1.3 Kasutada tuleb mahepõllumajanduslikult toodetud seemet, taimset paljundusmaterjali või seemnest ettekasvatatud istutusmaterjali. Erandina võib PMA nõusolekul kasutada mittemahepõllumajanduslikku keemiliselt töötlemata seemet või taimset paljundusmaterjali, kui mahepõllumajanduslikult toodetud seemet või taimset paljundusmaterjali ei ole turul saada.

Luba keemiliselt töötlemata mittemahepõllumajandusliku seemne kasutamiseks antakse juhul, kui:

- maheseemne ja -seemnekartuli andmekogus ei ole registreeritud ühtegi selle liigi sorti, mida kasutaja soovib kasutada;
- ükski ettevõtja, kes turustab teistele ettevõtjatele seemet või seemnekartulit, ei suuda seemet või seemnekartulit enne külvi või istutamist tarnida olukordades, kus kasutaja on tellinud seemne või seemnekartuli õigel ajal;

- sorti, mida kasutaja soovib omandada, ei ole maheseemne ja seemnekartuli andmekogus, ning kasutaja suudab tõendada, et ükski sama liigi puhul registreeritud muudest sortidest ei ole asjakohane ning luba on seetõttu tema tootmistegevuse seisukohalt oluline;
- seemet kasutatakse uurimistööks, väikese ulatusega välikatseteks või sordi säilitamiseks.

Loa peab taotlema enne põllukultuuri külvamist või istutamist. Loa taotluses peab olema ammendav põhjendus, miks maheseemne andmekogus olev sort ei ole sobilik kasutamiseks. Luba antakse üheks hooajaks ning loale on märgitud seemne või paljundusmaterjali kogused. PMA võib erandina anda kõigile kasutajatele üldloa, kui andmekogusse ei ole kantud teatavaid liike ega sorte. Seemnest ettekasvatatud istutusmaterjal peab olema mahepõllumajanduslik, see tähendab kasutada ei ole lubatud mittemahepõllumajanduslikult toodetud kapsa-, selleri- jms istikuid.

Taimikasvatuse nõue 1.3 Seeme ja paljundusmaterjal				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_1.3 Seemne kasutamine	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutatud on keemiliselt töötlemata sertifitseeritud seemet ilma luba taotlemata, aga selleks on põhjendatud vajadus. • Kasutatud on teisest maheettevõttest pärit sertifitseerimata seemet. Alates aastast 2020 hindame hindepunktiga 1. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutatud on tavaettevõttest pärit sertifitseerimata seemet. Alates aastast 2020 hindame hindepunktiga 2. • Kasutatud on keemiliselt töödeldud seemet tootja tahtest sõltumata. Põld viiakse 1a üleminekusse. 	X	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutatud on keemiliselt töödeldud seemet tahtlikult. Ettevõtte võidakse tunnistada kehtetuks.

NÕUE 1.4 ja 1.5 Taimekasvatussaaduste märgistamine ja vedu

NÕUE 1.4 Taimekasvatustooted, mida märgistatakse viitega mahepõllumajandusele, peavad olema toodetud üleminekuaja läbinud maal. Märgistada võib sõnaga „ökoloogiline“, „mahe“ või nende tuletiste või deminutiividega nagu „mahe-“ ja „öko-“ kas eraldi või kombineerituna.

Mahepõllumajanduslik toode, mida transporditakse suletud viisil pakendites, konteinerites või sõidukites peab olema varustatud etiketiga, millele on märgitud:

- toote omaniku või müüja nimi ja aadress;
- toote nimetus, millele on lisatud viide mahepõllumajandusele;
- PMA nimi ja/või koodnumber EE-ÖKO-01.

Andmed võivad olla kantud saatedokumendile, kui on kindel, et kõnealust dokumenti saab seostada toote ja selle pakendi, konteineri või sõidukiga. Saatedokumendile peavad olema märgitud tarnija ja/või transportija andmed.

Müügipakendis (jaepakend) toodete märgistus peab sisaldama:

- Euroopa Liidu logo;
- ELi logoga samal vaateväljal PMA koodnumbrit EE-ÖKO-01;
- koodnumbri juures päritolutähis „EL-i põllumajandus“. Kui tegu on Eestis kasvatatud saadustega, võib kasutada ka tähist „Eesti põllumajandus“.

Lisaks võib märgistada Eesti riikliku mahepõllumajandusele viitava märgiga (ökomärgiga).

Kui toodang müüakse viitega mahepõllumajandusele, siis tuleb saatelehtedel/arvetel kasutada viidet mahepõllumajandusele ning PMA nimi ja/või koodnumber EE-ÖKO-01.

Taimekasvatustoodetele võib olla märgitud „mahepõllumajandusele ülemineku järgus olev toode“, kui:

- enne saagikoristust on üleminekuage kestnud vähemalt 12 kuud;
- kõnealune märg ei ole esitatud niisuguse värvuse, suuruse ja kirjaviisi abil, mis tõmbaks sellele rohkem tähelepanu kui toote müüginimetus, ning kogu märg ei ole esitatud võrdse suurusega tähtedega;
- toode sisaldab ainult ühte põllumajandusest pärinevat taimset koostisosa;
- toode on märgistatud PMA koodnumbriga EE-ÖKO-01;
- mahepõllumajandusele viitavaid märke (EL-i logo ega Eesti riiklikku märki) kasutada ei tohi.

NÕUE 1.5 Mahepõllumajanduslike tooteid peab transportima asjakohastes pakendites, konteinerites või sõidukites, mis on suletud viisil, et ei ole võimalik pitsarit muutmata või rikkumata asendada sisu teise tootega. Mahetoode peab olema varustatud etiketiga, andmed võivad olla kantud saatelehele.

Pakendeid, konteinereid või sõidukeid ei ole vaja sulgeda, kui:

- transport toimub kahe mahepõllumajandusliku ettevõtte vahel;
- toodetele on lisatud dokument, mis sisaldab eelpool nõutud teavet;
- transporditoiminguid käsitlevad dokumendid on olemas raamatupidamisdokumentide juures.

Sõidukeid ja/või konteinereid, millega on transporditud mittemahepõllumajanduslike tooteid, kasutatakse mahepõllumajandustoodete transportimiseks tingimusel, et enne mahepõllumajandustoodete transportimist on kasutatud asjakohaseid puhastusmeetmeid, mille tõhusus on kontrollitud. Ettevõtjad peavad need toimingud kirjalikult fikseerima.

Taimekasvatuse nõue 1.4; 1.5 Märgistamine ja vedu				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_1.4; 1.5 Märgistamine	<ul style="list-style-type: none"> Märgistus puudulik või on valesti märgistatud. Puuduvad saatedokumendid või need on puudulikult vormistatud 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule, kuid ettevõttest realiseeritud toodang on võimalik koheselt müügilt kõrvaldada. 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule, ja ettevõttest realiseeritud toodangut ei ole võimalik turult kõrvaldada. Tooteid transporditakse viisil, kus on võimalik sisu asendada teise tootega. 	<ul style="list-style-type: none"> Mittemahe tooteid on turustatud mahe märgistusega.

NÕUE 2

NÕUE 2.1. Mahepõllumajanduslikuks taimekasvatuseks kasutatav maa peab olema mittemahepõllumajanduslikust põllumajandusmaast selgelt eristatav.

Kaitseriba peaks olema piisavalt lai, et naaberettevõtte tegevuse tulemusel ei toimuks taimekaitsevahendite saastet mahepõllumajanduslikule maale.

NÕUE 2.2. Masinaid, seadmeid, hooneid ja rajatise kasutatakse reeglina ainult mahepõllumajanduslike taimekasvatussaaduste tootmiseks. Kui masinaid, seadmeid, hooneid ja rajatise kasutatakse nii mahe- kui ka mittemahepõllumajanduslike taimekasvatussaaduste tootmiseks, on PMA-d teavitatud ja need masinad ja seadmed on enne mahepõllumajanduslike taimekasvatussaaduste tootmist puhastatud ning puhastustoimingud kirjalikult fikseeritud.

Teise ettevõtte (nii mahe- kui ka mittemaheettevõtte) hoonete ja rajatiste kasutamisel (nt kuivatamiseks, sorteerimiseks) peab olema selle ettevõttega sõlmitud kirjalik leping (nn kolmanda osapoole leping). Lepingus peab olema sätestatud teenuse sisu ning kinnitatud, et teenuse osutaja täidab mahetootja toodangu käitlemisel mahepõllumajandusest tulenevaid nõudeid ja võimaldab kontrollida oma ettevõtte seda osa, mis puudutab mahetootja toodangut. Leping tuleb esitada PMAle kohapealse kontrolli ajal. Teise mahe- või mittemaheettevõtte põllutöomasinate kasutamisel pole lepingut vaja

NÕUE 2.3. Ladustatakse reeglina ainult mahepõllumajanduslikult toodetud saadusi. Kui hooneid, rajatise kasutatakse nii mahe- kui ka mittemahepõllumajanduslikult toodetud taimekasvatussaaduste ladustamiseks, siis sellest tuleb PMA-d kirjalikult teavitada. Mahepõllumajanduslike taimsete ja loomsete saaduste tootmisüksustes on keelatud ladustada muid sisendtooteid peale määruses lubatud toodete.

Tagatud peab olema partiide identifitseerimine ning ära tuleb hoida toodete segimine või saastumine toodete ja/või ainetega, mis ei vasta mahepõllumajanduse eeskirjadele. Hoonetes ja rajatistes on ladustamine ruumiliselt või ajaliselt lahus. Visuaalsel vaatlusel peab olema selgesti arusaadav, milline partii on mahepõllumajanduslik. Enne mahetoodete ladustamist kasutatakse kohaseid tõhusaid puhastusmeetmeid. Puhastustoiming peab olema kirjalikult fikseeritud. Kolmandate osapoolte teenuse kasutamisel peab olema sõlmitud kirjalik leping allhankijatega ning see esitatud PMA peaspetsialistile kontrollimise ajal.

NÕUE. 2.4 Ettevõttes, kus tegeletakse nii mahe- kui ka mittemahepõllumajandusliku taimekasvatusega, hoitakse I ja II lisas loetlemata aineid selles ettevõtte osas, kus ei tegeleta mahepõllumajandusliku taimekasvatusega. Mahepõllumajanduslike taimsete ja loomsete saaduste tootmisüksustes on keelatud ladustada muid sisendtooteid peale määruses lubatud toodete.

Taimekasvatuse nõue 2.1;2.2;2.3;2.4 Eristatavus taimekasvatuses				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_2.1; 2.2;2.3 ;2.4 Eristatavus taimekasvatuses	<ul style="list-style-type: none"> Mahe- ja mittemahepõllumajanduslikult kasvatatav kultuur ei ole eristatav, eristatavus viiakse vastavusse etteantud aja jooksul. Toodangu ladustamisel ei ole tagatud selge eristatavus mahe- ja mittemahepõllumajanduslikult toodetud partiide vahel, kuid etteantud tähtaja jooksul tagatakse selge eristatavus. Masinaid, seadmeid, hooneid ja rajatise kasutatakse nii 	<ul style="list-style-type: none"> Mahe- ja mittemahepõllumajanduslikult kultuur ei ole eristatav, eristatavus ei ole viidud vastavusse etteantud aja jooksul. Kolmandate osapoolte teenuse kasutamisel kirjalik leping allhankijatega puudub kuid puudus kõrvaldatakse etteantud tähtaja jooksul. 	<ul style="list-style-type: none"> Ladustatud mahe- ja mittemahepõllumajanduslikult toodetud partiisid ei ole võimalik identifitseerida, toodete segimine võimalik. Mahepõllumajanduslikus tootmisüksustes ladustatakse tavatooteid. 	X

	<p>mahe- kui mittemahepõllumajanduslikus tootmises ilma teavitamiseta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Masinaid, seadmeid, hooneid ja rajatise kasutatakse nii mahe- kui mittemahepõllumajanduslikus tootmises, kuid puhastustoimingud on kirjalikult fikseerimata. 			
--	---	--	--	--

NÕUE 3

NÕUE 3.1 Kasutada võib ainult määruse lisas I viidatud väetisi ja mullaomaduste parandajaid ning seda üksnes vajalikul määral. Alles tuleb hoida toote kasutamise vajadust tõendavad dokumendid. Tööstuslikust tootmisest pärinev laudasõnnik ning vedel virts ja linnusõnnik või nendest valmistatud kompost on keelatud. Mulla üldise seisundi parandamiseks või toitainete kättesaadavuse suurendamiseks mullas või põllukultuurides võib kasutada mikroorganisme sisaldavaid asjakohaseid preparaate. Preparaatides sisalduvad mikroorganismid ei tohi olla GMOdest pärit. Komposti aktiveerimiseks võib kasutada asjakohaseid taimseid valmistisi või mikroorganisme sisaldavaid preparaate.

NÕUE 3.2 Ühes ettevõttes kasutatav sõnniku ja virtsa kogus ei tohi ületada keskmisena 170 kg lämmastikku kasutatava põllumajandusmaa hektari kohta aastas. Piirang kehtib ainult sõnniku ja virtsa kohta.

NÕUE 3.3 Umbrohu ja taimekahjustajate tõrjeks peab eelkõige:

- kasutama sobivaid taimeliike ja sorte;
- kasutama sobivat külvikorda;
- kasutama sobivaid agrotehnilisi võtteid;
- rajama kaitseriba;
- kaitsma taimekahjustajate looduslikke vaenlasi, luues neile soodsa elukeskkonna;
- tegema umbrohutõrjet leegitamise teel;
- kasutama teisi sarnaseid ennetusabinõusid;
- kasutama kohalikele normidele vastavat agrotehnikat ja vältima umbrohu levikut;
- põllumajanduskultuuride määratlemisel kasutama põllumajandusmaa klassifikaatorit.

NÕUE 3.4 Taimekahjustajate tõrjeks võib kasutada ainult (EÜ) 889/2008 lisas II nimetatud tooteid. Ettevõttes tuleb alles hoida toote kasutamise vajadust tõendavad dokumendid.

Lõksudes ja püünistes kasutatavate toodete, v.a. feromoonipüüniste puhul peavad lõksud ja/või püünised ära hoidma ainete pääsemise keskkonda ning ainete ja kasvatatavate kultuuride kokkupuutumise. Lõksud tuleb pärast kasutamist kokku korjata ja ohutult kõrvaldada.

Taimekasvatuse nõuded 3.1; 3.2; 3.3; 3.4 Taimekaitse; Väetamine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_3.1; 3.2; 3.3; 3.4 Taimekaitse Väetamine	<ul style="list-style-type: none"> Ei rakendata ennetavat tegevust umbrohtude tõrjel, kuid meetmete plaan umbrohtõrje kohta esitatakse etteantud tähtaja jooksul. 	<ul style="list-style-type: none"> Kasutatud on lisa I nimetamata väetiseid tootja tahtest sõltumata. Lisa I nimetamata väetiste kasutamisel viiakse põld 1 aasta üleminekusse. Kasutatud on lisa II nimetamata taimekaitsevahendeid tootja tahtest sõltumata. Lisa II nimetamata taimekaitsevahendite kasutamisel viiakse põld 1 aasta üleminekusse 	X	<ul style="list-style-type: none"> Kasutatud on lisa I nimetamata väetiseid tahtlikult. Ettevõtte võidakse tunnistada kehtetuks Kasutatud on lisa II nimetamata taimekaitsevahendeid tahtlikult. Ettevõtte võidakse tunnistada kehtetuks.

NÕUE 4.1 Põlluraamatut peetakse vastavalt “**Veeseadusele**” vastu võetud 11. mail 1994. a., jõustunud 16.06.1994

Põlluraamat täidetakse nõuetekohaselt ettevõtte iga põllu, sh poollooduslike alade kohta. Sissekanded on tehtud hiljemalt 10 kalendripäeva jooksul arvates töö tegemisest või tööde lõpetamisest. Põlluraamatu andmeid tuleb säilitada 10 aastat.

NÕUE 4.3. Peetakse arvestust ettevõttesse toodud saaduste ja toodete ning nende kasutamise kohta (eraldi mahe- ja mittemahepõllumajandusliku taimekasvatuse kohta).

Andmed peavad olema ettevõttes kättesaadavad PMA järelevalveametnikule ja sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- teave väetise kasutamise kohta: kasutamise kuupäev, väetise liik ja kogus;
- teave taimekaitsevahendite kasutamise kohta: töötlemise põhjus ja kuupäev, vahendi liik, kogus, töötlemismeetod;

- teave põllumajandustootmise sisendite ostmise kohta: kuupäev, ostetud toote liik ja kogus.

NÕUE 4.4. Peetakse arvestust ettevõttes toodetud ja turustatud saaduste ning toodete kohta (eraldi mahe- ja mittemahepõllumajandusliku taimekasvatuse kohta):

- teave saagi kohta: mahepõllumajandusliku või üleminekujärgus saagi koristamise kuupäev, saagi liik ning kogus;
- teave turustamise päeva ja saaduse või toote saaja kohta ning selle kohta, kas toode turustati mahepõllumajandusele viitavalt märgistatuna või mitte.

Arvestus peab olema paber kandjal või elektrooniliselt. Kirjed raamatupidamises peavad olema tehtud kolme päeva jooksul toimingute tegemise päevast. Andmeid ja neid tõendavaid dokumente tuleb säilitada vähemalt 3 aastat arvates nende kogumisest.

Taimekasvatuse nõuded 4.1; 4.3; 4.4 Põlluraamat ja arvestuse pidamine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_4.1; 4.3; 4.4 Põlluraamat ja arvestuse pidamine.	<ul style="list-style-type: none"> • Jooksva aasta põlluraamatus puuduvad väheolulised andmed või on need ebatäpsed, sissekanded põlluraamatusse viiakse sisse etteantud tähtaja jooksul. • Arvestuse pidamine ettevõttes toodud saaduste ja toodete kohta on puudulik, kuid etteantud tähtaja jooksul dokumendid esitatakse dokumendid. • Esitatud on valed toodanguandmed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jooksva aasta põlluraamat puudub või on täielikult täitmata, kanded põlluraamatusse ei ole sisse viidud etteantud tähtaja jooksul. • Arvestuse pidamine ettevõttes toodetud ja turustatud saaduste ja toodete kohta on puudulik, etteantud tähtaja jooksul ei ole dokumente esitatud ja andmeid sisse kantud 	X	X

NÕUE 4.2 Ettevõttes on olemas külvikorra plaan ja see sisaldab külvikorda või külvikordasid, mida on ettevõttes rakendatud või kavas rakendada. Külvikord sisaldab liblikõielisi taimi.

Antud aastal külvikorraplaanis näidatud kultuurid peavad olema ka taimekasvatuseplaanis ning ka realselt kasvama, v.a. juhul, kui tootja on teavitanud muudatusest külvikorraplaanis ja taimekasvatuseplaanis.

Külvikorra plaani ei pea koostama:

- vähemalt 5 aasta vanuse rohumaa või vähemalt 5 aasta vanuseks kavandatud rohumaa kohta;
- loodusliku rohumaa kohta;
- puuvilja- ja marjakultuuride ning ravim- ja maitsetaimede kasvatamiseks kasutatava maa kohta;
- heinaseemne tootmiseks kasutatava maa kohta;
- põllu kohta, mis on väiksem kui 0,30 hektarit.

Taimekasvatuse nõue 4.2. Külvikord				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
TN_4.2 Külvikord	<ul style="list-style-type: none"> • Külvikorda rakendatakse osaliselt ja/või külvikorras puuduvad liblikõielised kultuurid, kuid etteantud tähtaja jooksul koostatakse ja rakendatakse nõuetele vastav liblikõielisi kultuure sisaldav külvikord. 	<ul style="list-style-type: none"> • Külvikorda rakendatakse osaliselt ja/või külvikorras puuduvad liblikõielised kultuurid ning etteantud tähtaja jooksul ei ole adekvaatset külvikorda koostatud ega rakendatud. 	X	X

Loomakasvatus

NÕUE 1

NÕUE 1.1 Ettevõttes võib pidada mittemahepõllumajanduslikke loomi tingimusel, et neid kasvatatakse hoonetes, mis on kindlalt eraldatud hoonetest, kus peetakse loomi mahepõllumajanduse nõuete kohaselt ja tingimusel, et kõnealused loomad on eri liigist.

NÕUE 1.2 PMA võib anda nõusoleku, põllumajandusuuringuid tegevatel või formaalset põllumajandusharidust andvatel ettevõtetel kasvatada sama liigi mahepõllumajanduslikke ja mittemahepõllumajanduslikke loomi, kui täidetakse järgmisi tingimusi:

- on võetud kasutusele, eelnevalt kontrolliasutusele või kontrollorganile teatatud meetmed, et tagada iga üksuse elusloomade, loomakasvatussaaduste, sõnniku ja sööda püsiv eraldi hoidmine;
- b) tootja teatab igast loomade või loomsete saaduste tarnimisest või müügist PMAle ette;
- c) ettevõtja teatab PMAle üksuste toodangu täpsed kogused koos kõigi tooteid identifitseerida võimaldavate tunnustega ning kinnitab toodete eraldi hoidmist tagavate meetmete võtmist

NÕUE 1.3 Ettevõttes, kus tegeldakse mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, peavad mahepõllumajanduslikult peetavate loomade kasvatamiseks kasutatavad söödad olema ajaliselt või ruumiliselt eristatavad ettevõttest, kus ei tegelda mahepõllumajandusliku tootmisega. Enne mahetoodete ladustamist kasutatakse kohaseid tõhusaid puhastusmeetmeid. Puhastustoiming peab olema kirjalikult fikseeritud.

Loomakasvatuse nõue 1. Eristatavus				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_1* Eristatavus	<ul style="list-style-type: none">• Samas loomakasvatushoones peetakse erinevat liiki loomi nii mahedalt kui mittemahedalt, ilma korraliku eristatavusega, kuid eristatavuse nõuet täitvad tingimused luuakse etteantud tähtaja jooksul.	<ul style="list-style-type: none">• Samas loomakasvatushoones peetakse erinevat liiki loomi nii mahedalt kui mittemahedalt, ilma korraliku eristatavusega ja seda ei ole tagatud etteantud tähtaja jooksul.	<ul style="list-style-type: none">• Mahe- ja tavasööt ei ole ajaliselt või ruumiliselt eristatavad. Etteantud tähtaja jooksul ei ole tagatud mahe- ja tavasööda eristatavus. Koos peetakse ühte liiki loomi nii mahedalt kui mittemahedalt vastavaid nõudeid eirates.	X

		<ul style="list-style-type: none"> Mahe- ja tavasööd ei ole ajaliselt või ruumiliselt eristatavad. Etteantud tähtaja jooksul tagatakse mahe- ja tavasööda eristatavus. 		
--	--	---	--	--

NÕUE 2 Hoone soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuringlus, tolmusisaldus, temperatuur, suhteline õhuniiskus ja gaasisaldus püsib tasemel, mis ei kahjusta loomade tervist.

- Hoones peab olema piisav loomulik õhuvahetus ning piisavalt päevvalgust.
- Hoonete loomkoormus peab kindlustama loomade mugavuse, üldise heaolu ja liigiomaste vajaduste rahuldamise, mis eelkõige sõltuvad loomaliigist ja -tõust ning loomade vanusest. Arvestada tuleb ka loomade käitumistavasid, mis sõltuvad eelkõige loomarühma suuruselt ning loomade soost. Optimaalse loomkoormusega taotletakse loomade üldist heaolu, jättes neile piisavalt ruumi vabalt seista, kergesti lamama heita, end ümber pöörata, puhastada, võtta kõiki loomupäraseid asendeid ja teha kõiki loomulikke liigutusi.
- Lauda põrand peab olema sile, kuid mitte libe. Vähemalt 50% põranda pindalast peab olema jäik, st mitte rest ega võrkpõrand.
- Laudas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis-/ puhkekoht, mis on piisava suuruse ja jäiga konstruktsiooniga, mitte võrkpõrandaga. Allapanu peab koosnema põhust või muust nõuetekohasest looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada lisa I loetletud mineraalainetega. Loomade pidamine laudas ei ole kohustuslik sellistes piirkondades, kus ilmastikutingimused võimaldavad loomi väljas pidada. Ettevõttes peab olema loomapidamishoonete projekt või joonis, kus on näidatud loomade paiknemine loomaliikide kaupa koos pindalaga.

Loomakasvatuse nõue 2. Pidamistingimused				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_2 Pidamistingimused	<ul style="list-style-type: none"> Loomapidamise hoones puudub loomulik õhuvahetus ning ei ole piisavalt päevvalgust, kuid pidamistingimused viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul. 	<ul style="list-style-type: none"> Loomapidamise hoones puudub loomulik õhuvahetus ning ei ole piisavalt päevvalgust, pidamistingimused ei ole viidud vastavusse 	<ul style="list-style-type: none"> Allapanu puudub või on vähene, loomad väga mustad ning etteantud aja jooksul ei ole puudus likvideeritud. 	X

	<ul style="list-style-type: none"> • Loomadel puudub hetkel allapanu, kuid puudus likvideeritakse antud tähtaja jooksul. • Loomkoormus ei võimalda loomuomast käitumist, kuid pidamistingimused viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul. 	<p>etteantud tähtaja jooksul.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loomadel puudub hetkel allapanu ja puudus ei ole likvideeritud antud tähtaja jooksul. • Loomkoormus ei võimalda loomuomast käitumist ja pidamistingimused ei ole viidud vastavusse etteantud tähtaja jooksul. 	<ul style="list-style-type: none"> • Üle 50 protsendi põranda pindalast on rest – või võrkpõrand. 	
--	---	--	--	--

NÕUE 3

NÕUE 3.1 Elusloomad peavad olema märgistatud püsivalt, igale liigile kohandatud meetodil, mis näeb ette suurte imetajate märgistamist üksikhaaval ning kodulindude ja väikeimetajate märgistamist üksikhaaval või partiide kaupa.

Märgistamisele kuuluvad põllumajandusloomade liigid: kitsed, lambad, sead ja veised ja hobuslased.

Veised peavad olema märgistatud 20 päeva jooksul arvates looma sündimise päevast või enne nimetatud tähtaja möödumist looma ühest karjast teise või tapamajja viimise korral. Veise kõrvamärk on plastikust ja kollast värvi. Lambad ja kitsed peavad olema märgistatud kuue kuu jooksul arvates looma sündimise päevast või enne nimetatud tähtaja möödumist looma ühest karjast teise või tapamajja viimise korral. Lamba kõrvamärk on plastikust ja kollast värvi. Kitse kõrvamärk on plastikust ja punast värvi. Kui lamba või kitse märgistamiseks kasutatakse ka elektroonilist kõrvamärki, kinnitatakse see looma vasakusse kõrva. Siga märgistatakse loomakasvatushoonest või -rajatisest või loomade pidamiseks piiritletud alalt, kus siga sündis, välja liikumise korral. Siga märgistatakse karjana või individuaalselt kõrvamärgi või tätoveeringuga. Kõrvamärgi kasutamise korral kinnitatakse see sea vasakusse kõrva. Taotlus hobuslase passi saamiseks esitatakse hiljemalt 30 päeva enne hobuslase kuue kuu vanuseks saamist või enne hobuslase väljaviimist ettevõttest, kus hobuslane sündis. Alates 1. juulist 2009. a sündinud või selleks ajaks identifitseerimata hobuslased tuleb identifitseerida kiibiga.

NÕUE 3.2 Andmed elusloomade kohta peavad PMA järelevalveametnikule olema ettevõttes kättesaadavad.

Andmed peavad sisaldama järgmist teavet:

- andmed ettevõttes sündinud loomade kohta (sünniaeg);
- ettevõttesse toodavate loomade kohta: päritolu ja saabumise kuupäev, üleminekuage, eristusmärk ja veterinaarandmed;
- ettevõttest välja viidavate elusloomade kohta: vanus, loomade arv, kaal tapmise korral, eristusmärk ja sihtkoht;
- andmed loomade kao kohta koos põhjendustega.

NÕUE 3.3 Kui maheloomi pole piisaval arvul saada, võib ettevõttesse tuua karja uuendamiseks mittemahepõllumajanduslikult peetavaid esmapoegimata emasloomi kuni 10% ettevõttes mahepõllumajanduslikult peetavate täiskasvanud hobuste või veiste arvust aastas ja kuni 20% ettevõttes mahepõllumajanduslikult peetavate täiskasvanud sigade, lammaste või kitsede arvust aastas. Kui maheloomi pole piisaval arvul saada, võib ettevõttesse tuua ettevõtte olulise laiendamise, ohustatud loomatõugude, teist tõugu loomade kasvatamise või uue loomakasvatusharu kavandamise korral mittemahepõllumajanduslikult peetavaid esmapoegimata emasloomi kuni 40% ettevõttes vastavat liiki mahepõllumajanduslikult peetavate täiskasvanud loomade arvust. Ohustatud loomatõugude puhul ei pea need olema ainult esmapoegimata loomad. Vajalik on PMA nõusolek. Kui maheloomi pole piisaval arvul saada, võib ettevõttesse, kus peetakse kuni 10 hobust või veist või kuni 5 siga, lammast või kitse, tuua tõuaretuse eesmärgil karja uuendamiseks ühe vastavat liiki mittemahepõllumajanduslikult peetava esmapoegimata emaslooma. Kui maheloomi pole saada, võib tõuaretuse eesmärgil ettevõttesse tuua mittemahepõllumajanduslikult peetavaid täiskasvanud isasloomi. Kui mahepõllumajanduslikult kasvatatud kodulinde ei ole piisaval arvul saada, võib karja moodustamisel, uuendamisel või taastamisel mahelinnukasvatatusüksusesse tuua mittemahepõllumajanduslikult kasvatatud linde, tingimusel, et munade tootmiseks mõeldud noorkanad ja liha tootmiseks mõeldud linnud on kuni 3 päeva vanused. Vajalik nõusolek. Kui mahepõllumajanduslikult kasvatatud noorkanu ei ole piisaval arvul saada, võib kuni 31.12.2020 tuua ettevõttesse kuni 18 nädala vanuseid mittemahepõllumajanduslikult kasvatatud ja munade tootmiseks mõeldud noorkanu, kelle suhtes on täidetud söödale ja veterinaarravile kehtestatud mahetootmise tingimusi. Vajalik PMA nõusolek.

Loomakasvatuse nõuded 3.1; 3.2; 3.3 Loomade päritolu				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_3.1; 3.2; 3.3 Loomade päritolu	<ul style="list-style-type: none"> Loomadel puuduvad mõlemad kõrvamärgid ja asendusmärgid on 2 tööpäeva jooksul tellimata, kuid loomad märgistatakse etteantud tähtaja jooksul. Hinne rakendub, kui rikkumine ei ole teiste kontrollide tulemusel sanktsioneeritud. Arvestuse pidamine puudulik, kuid loomade liikumise arvestus viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul. Mittemahepõllumajanduslikult peetavaid loomi on toodud 	<ul style="list-style-type: none"> Loomadel puuduvad kõrvamärgid ja asendusmärgid on 2 tööpäeva jooksul tellimata ning loomi ei ole märgistatud etteantud tähtaja jooksul. Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid loomi üle lubatud koguse. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid poeginud loomi. 	<ul style="list-style-type: none"> Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid loomi üle lubatud koguse. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid poeginud loomi. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid isasloomi rohkem kui tõuaretuse eesmärgil vaja 	X

	<p>ettevõttesse lubatu piires ilma nõusolekut taotlemata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid loomi üle lubatud koguse. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid poeginud loomi. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid isasloomi rohkem kui tõuaretuse eesmärgil vaja on. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid alla 8 kuu vanused pullid, alla 6 kuu vanused jäärad või sikud, alla 2 aastased täkud ja alla 5 kuu vanused kuldid. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. 	<p>Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid isasloomi rohkem kui tõuaretuse eesmärgil vaja on. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid alla 8 kuu vanused pullid, alla 6 kuu vanused jäärad või sikud, alla 2 aastased täkud ja alla 5 kuu vanused kuldid. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. 	<p>on. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõttesse on toodud mittemahepõllumajanduslikult peetavaid alla 8 kuu vanused pullid, alla 6 kuu vanused jäärad ja sikud, alla 2 aastased täkud ja alla 5 kuu vanused kuldid. Hinde määramisel arvestame rikkumise ulatust. 	
--	--	--	---	--

NÕUE 4

NÕUE 4.1 Kui mahepõllumajanduslikku söödaproteiini ei ole piisavalt saada, on sigade ja kodulindude puhul lubatud kasutada mittemahepõllumajandusliku taimse ja loomse päritoluga söödaproteiini aastasest kuivainekogusest:

- kuni 5%, kehtib kuni aastani 2020.

Ettevõtja hoiab alles käesoleva sätte kasutamise vajadust tõendavad dokumendid. GMOsid ja GMOdest või GMOde abil toodetud tooteid ei kasutata.

Mittemahepõllumajandusliku söödana on lubatud kasutada üksnes (EÜ) 889/2008 V lisa 2. osas loetletud söödamaterjalid tingimusel et:

- need on toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta
- artiklis 43 või artikli 47 punktis c sätestatud piirangud on täidetud

NÕUE 4.2 Loomade söödaratsiooni kuivainest võib kuni 30% moodustada teisest ettevõttest pärit või 100% samas ettevõttes toodetud mahepõllumajandusliku taimekasvatuse üleminekuaja teisel aastal toodetud sööt.

Keskmiselt kuni 20% loomade söödaratsiooni kuivainest võib pärineda oma ettevõtte esimest aastat üleminekuajal olevatelt püsikarjamaadelt või mitmeaastaste söödataimede või valgurikaste taimedega maalt saadud saagist või seal karjatamisest. Kogu ettevõtte üheaegse ülemineku puhul (loomaja taimekasvatus) peab üleminekuaja jooksul loomi söötma põhiliselt oma ettevõtte söödaga (vähemalt 50%).

NÕUE 4.3 Mineraalsöödana on lubatud kasutada lisa V lisa 1. osas nimetatud mineraalsööta.

Mittemahepõllumajanduslikud vürtsid, maitsetaimed ja melass, tingimusel et:

- mahepõllumajanduslik vorm ei ole kättesaadav,
- need on toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta ning
- nende kasutamine on piiratud 1 % asjaomase liigi söödaratsioonist, mis on arvatud igal aastal põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna;

Mahepõllumajanduslikud loomse päritoluga söödamaterjalid; Säästvast kalandusest pärit tooted, tingimusel et:

- need on toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta,
- neid kasutatakse üksnes mittetaimtoiduliste söödaks ning
- kalaproteiini hüdroliisaati kasutatakse üksnes noorloomade söödaks; Sool meresoolana, jäme kivisool;

NÕUE 4.4 Söödalisanditena on lubatud kasutada VI lisa nimetatud söödalisandeid. Silokonservandina võib kasutada ensüüme ja mikroorganisme üksnes juhul, kui ilmastikutingimused ei võimalda saavutada vajalikku käärimist.

Loomakasvatuse nõuded 4.1; 4.2; 4.3; 4.4 Loomade sööt				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_4.1; 4.2; 4.3 4.4 Loomade sööt	<ul style="list-style-type: none"> • Loomade söötmisel on kasutatud lisa V nimetatamata mineraalsöötasid ja/või lisa VI nimetatamata söödalisandeid, mittelubatud sööt viiakse ettevõttest ära etteantud tähtaja jooksul. • Loomade söötmisel on kasutatud oma ettevõttest pärit esimese aasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Loomade söötmisel on kasutatud tavasööta üle lubatud koguse. Järelevalveasutus määrab ajavahemiku, mille vältel ei tohi toodangut 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutatud on GMOD, kasvu-stimulaatoreid või sünteetilisi aminohappeid sisaldavaid söödamaterjale tootja tahtest sõltumatult Järelevalveasutus 	<ul style="list-style-type: none"> • Loomade söötmisel on tahtlikult kasutatud GMOD, kasvu-stimulaatoreid või sünteetilisi aminohappeid sisaldavaid söödamaterjale.

	üleminekuaja sööta üle 20 % ja teise ettevõtte teise aasta üleminekuaja sööta üle 30%. <ul style="list-style-type: none"> Loomade söötmisel on kasutatud põhjendamatult tavasööta alla 50% ratsioonist. 	mahepõllumajandusele viitavalt märgistada. <ul style="list-style-type: none"> Loomade söötmisel on kasutatud põhjendamatult tavasööta 50% ulatuses ratsioonist. 	määrab ajavahemiku, mille vältel ei tohi toodangut mahepõllumajandusele viitavalt märgistada. <ul style="list-style-type: none"> Loomade söötmisel on kasutatud põhjendamatult tavasööta 75% ulatuses ratsioonist. 	Loomarühm viiakse uude üleminekusse. <ul style="list-style-type: none"> Loomade söötmisel on põhjendamatult kasutatud tavasööta kogu ratsiooni ulatuses.
--	--	--	---	---

NÕUE 5

Arvestust tuleb pidada ettevõttesse toodud sööda koguse, toomise päeva, tootmiskoha, tootja ja turustaja, samuti ettevõttes toodetud sööda koguse ja tootmise aja ning söötade kasutamise kohta. Mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegelev isik peab eraldi arvestust mahepõllumajandusliku ja mittemahepõllumajandusliku loomakasvatuse kohta. Arvestust peab pidama paberandjal või elektroonselt. Isik teeb andmete kohta kirje kolme päeva jooksul arvates toimingute tegemise päevast.

NÕUE 5.1 Taimtoidulisi loomi (hobused, veised, lambad, kitsed, küülikud ja nutriad) tuleb sööta rohumaadelt saadava söödaga võimalikult suurel määral, kusjuures vähemalt 60% päevase söödaratsiooni kuivainekogusest peab moodustama koresööt, haljassööt või silo. Piimakarja puhul võib lüpsiperioodi alguses lubada vähendada kõnealust määra 50%ni kolmeks kuuks. Loomade pidamine tingimustes või toidul, mis võib põhjustada aneemiat, on keelatud. Nuumamine peab olema igas kasvatamise järgus katkestatav. Sundsöötmine on keelatud. Taimtoiduliste loomade puhul, välja arvatud igaaastase rändkarjatamise ajal vastavalt artikli 17 lõikele 4, peab vähemalt 60% söödast pärinema samast tootmisüksusest või juhul, kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajandusettevõtetega samas piirkonnas. PMA võib üksiktootjale anda nõusoleku kasutada mittemahepõllumajanduslikku sööta piiratud ajavahemikus ja konkreetsetes piirkonnas loomasööda kao või piirangute kehtestamise korral eelkõige erandlike ilmastikutingimuste, nakkushaiguste puhangu, mürgiste ainete gaastumise või tulekahjude tõttu.

NÕUDED 5.1-5.8 Vasikaid ja varssasid peab vähemalt 3 kuud söötma naturaalse täispiimaga, eelistades emapiima. Lamba- ja kitsetallesid peab vähemalt 45 päeva söötma naturaalse täispiimaga, eelistades emapiima. Põrsaid peab vähemalt 40 päeva söötma naturaalse täispiimaga, eelistades emapiima. Sigade ja kodulindude päevane söödaratsioon peab sisaldama koresööta, haljassööta või silo. Sigade ja kodulindude puhul peab vähemalt 20% söödast pärinema samast tootmisüksusest või juhul, kui see ei ole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajandusettevõtetega samas piirkonnas.

Loomakasvatuse nõu 5. Loomade söötmine				
Nõue	Hinne 1	Hinne 2	Hinne 3	Hinne 4

	Väheoluline rikkumine	Väike rikkumine	Oluline rikkumine	Tõsine rikkumine
LN_5 Loomade söötmine	<ul style="list-style-type: none"> Arvestuse pidamine loomade söötmisel kasutatava sööda üle on osaliselt täidetud või puudulik, kuid arvestuse pidamine viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul 	<ul style="list-style-type: none"> Taimtoiduliste loomade söödaratsioonis on alla 60% või piimalehmadel alla 50% rohusöötasid kuivaines. Vasikaid ja varssasid on söödetud piimaga alla 3 kuu. Lamba-ja kitsetallesid on söödetud piimaga alla 45 päeva ja põrsaid alla 40 päeva. Sigade ja kodulindude päevane söödaratsioon ei sisalda koresööta, haljassööta või silo. Arvestuse pidamine loomade söötmise üle puudub ning see ei ole viidud vastavusse etteantud tähtaja jooksul. 	X	X

NÕUE 6

NÕUE 6.1 Ettevõttes peab mahepõllumajanduslikult peetavate loomade kasvatamisel kasutatav mahepõllumajanduslik maa olema eristatav ettevõttest, kus ei tegeleta mahepõllumajandusliku tootmisega. Karjamaad peavad olema tarastatud või piiritletud nii, et loom ei pääseks mittemahemaale.

NÕUE 6.2 Loomad peavad pääsema vabaõhualadele (karjamaad ja jalutusalad).

Taimtoidulised peavad pääsema karjamaale rohtu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad.

Jalutusladad võivad olla osaliselt kaetud.

Juhul kui taimtoidulised loomad pääsevad karjamaale karjatamisajal ning kui talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, ei pea loomi laskma talvekuudel vabaõhualadele (jalutuslalale).

Üle aasta vanused pullid peavad pääsema karjamaale või vabaõhualale (jalutuslalale).

Kodulinnud peavad pääsema vabaõhualadele vähemalt kolmandikul oma elueast. Vabaõhualad peavad olema põhiliselt taimestikuga kaetud, kaitserajatistega varustatud ning võimaldama lindudel kergesti pääseda nõuetekohase arvu joogi- ja söödakünade juurde. Kui kodulinde hoitakse ühenduse õigusaktide alusel kehtestatud piirangute või kohustuste tõttu siseruumides, peab neil olema alaline juurdepääs piisavas koguses koresöödale ja sobivale materjalile, et rahuldada nende etoloogilisi vajadusi.

Vabaõhualad peavad olema tarastatud või piiritletud nii, et loom ei pääseks mittemahemaale.

NÕUE 6.3 Rändkarjatuse ajal võivad loomad, kui neid aetakse ühelt karjatamisalalt teisele, toituda mittemahemaadel. Toitumine mittemahepõllumajanduslikust söödast (hein ja muud taimed, mida loomad söövad) ei tohi kõnealusel ajavahemikul ületada 10% kogu aasta söödaratsioonist. Kõnealune kogus arvutatakse põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.

Mahelooma on lubatud rändkarjatada poollooduslikul kooslusel, nagu laid, väikesaar, rahvuspark ja muu sellesarnane ala, kus viimase kolme aasta jooksul ei ole kasutatud (EÜ) nr 889/2008 lisades I ja II nimetatamata ainet. Rändkarjatamise ajad peavad olema registreeritud.

Loomakasvatuse nõue 6. Karjatamine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_6 Karjatamine	<ul style="list-style-type: none">• Karjamaade ja/või jalutuslalade tarastatus ei pea loomi, kuid karjamaad ja/või jalutuslalad tarastatakse etteantud tähtaja jooksul.• Loomi ei lasta karjamaale, kuid loomadele võimaldatakse pääs karjamaale etteantud tähtaja jooksul.• Karjatatakse tava- ja maheloomi ühel karjamaal samaaegselt, kuid loomad	X	<ul style="list-style-type: none">• Loomi ei lasta karjamaale ning loomadele ei ole võimaldatud pääsu karjamaale etteantud tähtaja jooksul.	X

	eraldatakse karjamaal etteantud tähtaja jooksul.			
--	--	--	--	--

NÕUE 7 ja 8

NÕUE 7.1 Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide kasutamine haiguste ennetamiseks on keelatud. Kasvu soodustamiseks või toodangu suurendamiseks mõeldud ainete kasutamine (sealhulgas antibiootikumid, koktsidiostaatikumid ja muud kunstlikud kasvusoodustajad) ning hormoonide või samalaadsete ainete kasutamine paljunemise reguleerimiseks (nt inna esilekutsumine või sünkroonimine) või muul eesmärgil on keelatud.

Kui loom hoolimata ennetusmeetmetest haigestub või saab vigastada, tuleb teda viivitamata ravida, vajaduse korral teistest loomadest eraldi ning nõuetekohases laudas.

Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide asemel eelistatakse taimravitooteid, homöopaatilisi tooteid, mineraalained, mikroelemente ja vitamiine, kui nende ravitoime asjaomase loomaliigi ja haiguse puhul on tõhus. Kui eelnimetatud toodete kasutamine haiguse või vigastuse ravimisel osutub ebatõhusaks või on tõenäoliselt ebatõhus ning ravi on vajalik looma kannatuste või vaevuste vältimiseks, siis võib loomaarsti vastutusel kasutada keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid või antibiootikume. Keeluaeg loomale allopaatilise veterinaarravimi manustamise ja sellest loomast mahepõllumajanduslike toiduainete tootmise vahel peab olema kaks korda nii pikk kui ravimile tavatootmises ettenähtud keeluaeg või 48 tundi, kui keeluaega ei ole määratud.

Kui loomale või loomarühmale tehakse üle 3 keemiliselt sünteesitud allopaatilise veterinaarravimi või antibiootikumikuuri 12 kuu jooksul või üle ühe ravikuuri, kui loomade tootliku elutsükli pikkus on alla aasta, ei tohi asjaomaseid loomi või nendest saadud tooteid müüa mahepõllumajandusliku toodanguna ning loomad peavad alustama uut üleminekuaga.

Ettevõttes tuleb loomade haiguste ennetamise ja veterinaarravi puhul registreerida diagnoos, ravi alustamise ja lõpetamise päev, kasutatava veterinaarravimi liik ja nimetus, veterinaarravimi doos, ravimeetod ja ravimi tootja poolt toodangu turustamisele kehtestatud keeluaeg ning andmed ravitud looma(de) kohta (liik, arv, tõug, vanus, sugu, identifitseerimisnumber) ning andmed veterinaarravi teostanud veterinaararsti kohta.

NÕUE 7.2 Laudad, sulud, seadmed ja riistad peavad olema nõuetekohaselt puhastatud ja desinfitseeritud, et vältida nakkuste levikut ning haigusekandjate tekkimist. Loomakasvatushoonete, -rajatiste ja riistade puhastamiseks ning desinfitseerimiseks võib kasutada üksnes VII lisas loetletud tooteid. Putukate ja muude kahjurite hävitamiseks hoonetes ja teistes rajatistes, kus loomi peetakse, võib kasutada rodentitsiide (ainult lõksudes) ja II lisas loetletud tooteid. Pärast iga kodulinnuparti üleskasvatamist tuleb hooned lindudest tühjendada ning hooned ja sisseseade puhastada ja desinfitseerida. Peale selle tuleb pärast iga kodulinnuparti üleskasvatamist lasta vabaaladel puhata, et taimestik saaks taastuda.

Neid nõudeid ei kohaldata, kui kodulinde ei kasvatata partiidena, ei peeta vabaaladel ja kui nad saavad terve päeva vabalt ringi liikuda.

NÕUE 7.3 Tootja peab mahepõllumajanduslikult peetava looma haiguste ennetamiseks kasutama söötmiseks kõrgekvaliteedilist sööta immunoloogilise kaitsevõime suurendamiseks.

NÕUE 8.2 Vaktsineerimist, parasiitidevastast ravi või kohustuslike haigustõrjeprogrammide raames tehtavaid raviprotseduure ei loeta ravikuuride hulka. Mahepõllumajanduslikult peetavate loomade põhjendatud vaktsineerimine on lubatud „Loomatauditõrje seaduses“ sätestatud alustel ja korras.

NÕUE 8.3 Allopaatiliste veterinaarravimite ja antibiootikumide hoiustamine on ettevõtetes lubatud tingimusel, et veterinaararst on need loomade raviks välja kirjutanud. Kõrvaliste isikute juurdepääs veterinaarravimitele peab olema välistatud.

NÕUE 8.4 Kastreerimine on lubatud üksnes loomadelt pärit mahepõllumajanduslike loomakasvatussaaduste kvaliteedi parandamise eesmärgil. Põrsaid võib kastreerida üksnes esimese nädala jooksul pärast sündi.

NÕUE 8.5 Loomade sarvede eemaldamine on lubatud üksnes eesmärgiga parandada loomade turvalisust, heaolu või hügieenitingimusi. Vajalik on PMA nõusolek.

NÕUE 8.6 Põrsaste hammaste lõikamine on lubatud üksnes eesmärgiga parandada loomade turvalisust, heaolu või hügieenitingimusi. Juhul, kui hammaste lõikamine osutub vajalikuks, tuleb seda teha seitsme päeva jooksul pärast sündi. Vajalik on PMA nõusolek.

Looma kannatusi tuleb minimeerida sellega, et rakendatakse piisavat anesteesiast ja/või valutustamist ning toiminguid teevad kvalifitseeritud töötajad looma seisukohalt kõige sobivamas eas.

Loomakasvatuse nõuded 7. Haigusi ennetav tegevus; 8. Veterinaarravi				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_7; 8 Veterinaarravi ja haigusi ennetav tegevus	<ul style="list-style-type: none"> • Veterinaarravitoimingute andmed registreerimata, kuid veterinaarpäevik täidetakse etteantud tähtaja jooksul. • Puhastustoimingud tegemata. • Sarvede eemaldamiseks, hammaste lõikamiseks ei ole küsitud nõusolekut, aga selleks on põhjendatud vajadus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Loomi on ravitud rohkem kui kolm korda, kuid neile ei ole rakendatud uut üleminekuaga. • Desinfitseerimiseks kasutatud lisas VII nimetatamata tooteid. 	X	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutatud on hormoonpreparaate. Järelevalveasutus määrab ajavahemiku, mille vältel ei tohi toodangut mahepõllumajandusele viitavalt märgistada.

NÕUE 9

NÕUE 9.1 Mahepõllumajanduslikult peetava looma tiinestamine peab toimuma eelkõige loomuliku paaritamise teel. Vajadusel on lubatud kunstlik seemendamine. Embrüo siirdamine on keelatud.

NÕUE 9.2 Mahepõllumajanduslikult peetavate loomade pidamisel gruppides peab nende moodustamisel arvestama loomade vanust ning liigilisi, tõuliseid ja soolisi käitumuslikke iseärasusi.

NÕUE 9.3 Mahepõllumajanduslikult peetavaid loomi on keelatud loomakasvatushoones lõas pidada. Loomi võib pidada lõas väikeettevõttes (kuni 50 veist, v.a noorloomad), kus neid pole võimalik hoida nende käitumuslike vajadustega sobivates rühmades. Tingimuseks on, et loomad pääsevad karjatamisperioodil karjamaale ning muul ajal vähemalt kaks korda nädalas vabaõhualadele. Lõaspidamiseks on vajalik PMA nõusolek. Registreerida tuleb vabaaladele pääsemise ajad.

NÕUE 9.4 Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 loomühiku loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsa-hoidla, mis peab ära mahutama loomade 8 kuu sõnniku ja virtsa. Sügavallapanuga laut peab mahutama 8 kuu sõnnikukogust.

NÕUE 9.5 Mahepõllumajanduslikult peetavate loomade veo eel ega veo ajal ei tohi loomadele manustada keemiliselt sünteetud allopaatilisi rahusteid. Loomade peale- ja mahalaadimine peab toimuma ettevaatlikult ning elektrilisi stimulaatoreid kasutamata.

Loomakasvatuse nõue 9. Loomakasvatuse võtted				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
LN_9 Loomakasvatuse võtted	<ul style="list-style-type: none">Loomi peetakse lõas väikeettevõttes ilma nõusolekut taotlemata, aga see taotletakse koheselt ja selleks on põhjendatud vajadus.	<ul style="list-style-type: none">Vasikaid peetakse lõas, kuid vasikad vabastatakse koheselt lõast ja neile ehitatakse pidamiseboksid etteantud tähtaja jooksul.Loomi peetakse lõas ettevõttes mis ei klassifitseeru väikeettevõtteks, kuid loomad vabastatakse koheselt või etteantud tähtaja jooksul	<ul style="list-style-type: none">Vasikaid peetakse endiselt lõas ja etteantud tähtajaks pandud kohustused on täitmata.On kasutatud embrüode siirdamist. Ettevõttes mis ei klassifitseeru väikeettevõtteks ei ole loomi lõast vabastatud etteantud tähtajaks.	X

		<ul style="list-style-type: none"> Väikeettevõttes lõas peetavaid loomi ei lasta regulaarselt jalutusaladele, kuid lõas peetavaid loomi hakatakse regulaarselt laskma jalutama etteantud tähtaja jooksul. 		
--	--	--	--	--

NÕUE 10. Mahepõllumajandusele viitavalt saab märgistada üleminekuaja läbinud loomadelt pärit toodangut.

Märgistada võib sõnaga “ökoloogiline”, “mahe“ või nende tuletiste või deminutiividega nagu „mahe-“ ja „öko-“ kas eraldi või kombineerituna.

Lisaks võib märgistada Eesti või Euroopa mahepõllumajandusele viitava märgiga.

Mahepõllumajandusele viitamisel märgitakse etiketile järelevalveasutuse koodnumber, mis on antud kontrolliasutusele või -organile, kes teostab kontrolli kõige viimase tootmis- või ettevalmistustoimingu teinud ettevõtja üle;

Müügipakendis toodete märgistus peab sisaldama:

- Euroopa Liidu logo;
- ELi logoga samal vaateväljal PMA koodnumbrit EE-ÖKO-01;
- koodnumbri juures päritolutähis „ELi põllumajandus“. Et tegu on Eestis toodetud saadustega, võib kasutada ka tähist „Eesti põllumajandus“.

Lisaks võib märgistada Eesti riikliku mahepõllumajandusele viitava märgiga (ökomärgiga).

Logo ei kasutata mahepõllumajanduslik loomasööt märgistamisel.

Kui toodang müüakse viitega mahepõllumajandusele, siis tuleb saatelehtedel/arvetel/teatistel kasutada viidet mahepõllumajandusele ja järelevalveasutuse koodnumbrit, logo nendel dokumentidel ei kasutata. Ettevõttes, kus tegeletakse nii mahe- kui ka mittemahepõllumajandusliku toote ettevalmistamisega, peetakse nende kohta eraldi arvestust.

Loomakasvatuse nõue 10. Märgistamine				
Nõue	Hinne 1	Hinne 2	Hinne 3	Hinne 4
	Väheoluline rikkumine	Väike rikkumine	Oluline rikkumine	Tõsine rikkumine

LN_10 Märgistamine	<ul style="list-style-type: none"> Märgistus puudulik või on valesti märgistatud. 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule, kuid ettevõttest realiseeritud toodangut on võimalik koheselt müügilt kõrvaldada. 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule ja ettevõttest realiseeritud toodangut ei ole võimalik turult kõrvaldada. Üleminekuajal olevaid loomi on müüdüd maheloomadena. 	<ul style="list-style-type: none"> Mittemahe tooteid on turustatud mahe märgistusega.
------------------------------	--	--	---	--

Mesindus

NÕUE 1.1 ja 1.2

NÕUE 1.1 Samas ettevõttes võib pidada tolmeldamise otstarbel mahe- ja mittemahepõllumajanduslikke mesindusüksusi, kui täidetakse kõiki mahepõllumajandusliku tootmise eeskirjade nõudeid, v.a mesilate paigutust käsitlevaid sätteid. Sel juhul ei tohi toodangut mahepõllumajanduslikuna müüa. Ettevõtja hoiab alles käesoleva sätte kasutamist tõendavad dokumendid.

NÕUE 1.2 Ettevõttes, kus tegeldakse mahepõllumajandusliku mesindusega, peavad mesilasperelt pärit saaduste tootmiseks, esmatöötlemiseks (pakendamiseks) ja ladustamiseks kasutatavad hooned ja rajatised olema eristatavad ettevõttest, kus ei tegelda mahepõllumajandusliku mesindusega. Erilise hoolega peab olema tagatud mesindussaaduste lahusus ja nõuetekohane vurrimine, töötlemine ja hoiustamine.

Mesinduse nõue 1.1; 1.2 Eristatavus				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.1; 1.2 Eristatavus	X	<ul style="list-style-type: none"> Mesindussaaduste esmatöötlemine, pakendamine ja ladustamine toimub samades hoonetes, 	<ul style="list-style-type: none"> Ettevõttes peetakse mahe- ja mittemahepõllumajanduslikke mesindusüksusi, kuid mitte tolmeldamise eesmärgil. 	X

		kus tava mesindussaaduste käitlemine ilma eristatavuseta, kuid viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul.		
--	--	--	--	--

NÕUE 1.3 Arvestust peab pidama ettevõttes toodetud ja esmatöödeldud saaduste ja toodete, sealhulgas mee, mesilasvaha, taruvaigu, õietolmu, suira, mesilasema toitepiima ja muu taolise nimetuse, koguse ja tootmise aja kohta. Mahepõllumajandusliku mesindusega tegelev isik peab eraldi arvestust mahepõllumajandusliku ja mittemahepõllumajandusliku mesinduse kohta.

Mesinduse nõue 1.3 Arvestuse pidamine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.3 Arvestuse pidamine	<ul style="list-style-type: none"> Arvestuse pidamises esineb puuduseid, kõik kanded ei ole õigeaegselt sisse kantud. Arvestuse pidamine viiakse vastavusse etteantud tähtaja jooksul. 	X	<ul style="list-style-type: none"> Arvestuse pidamine puudub ning arvestuse pidamine ei ole sisse viidud etteantud tähtaja jooksul. 	X

NÕUE 1.4 Mesila asukoht peab olema paigas, mida 3 kilomeetri raadiuses ümbritsevad nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt mahepõllumajanduskultuuridest ja/või looduslikest taimedest ja/või kultuuridest, mida on töödeldud keskkonda vähe mõjutavate vahenditega ega mõjuta mesindussaaduste mahepõllumajanduslikku kvaliteeti. Nimetatud nõuded ei kehti piirkondade suhtes, kus ei toimu õitsemist või kui tarud on puhkeolekus. Ettevõtja esitab asjakohased kaardid, kuhu on märgitud tarude asukohad. PMA-d teavitatakse mesilaste üleviimisest teise kohta kokkulepitud aja jooksul.

Mesinduse nõue 1.4. Mesila asukoht				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.4 Mesila asukoht	<ul style="list-style-type: none"> Mesila asukoht kaardil ei ole õigesti näidatud või kaart puudub, kuid mesila asukoha märgistus kaardil viiakse vastavusse kohele. Mesilaspered on viidud teise asukohta ja sellest ei ole PMA-d teavitatud. 	X	<ul style="list-style-type: none"> Mesilaspered on viidud teise asukohta ja sellest ei ole PMA-d teavitatud ning asukoht ei sobi mahepõllumajanduslikuks mesinduseks. Toodang liigitatakse tavaks. 	<ul style="list-style-type: none"> Mesila asub piirkonnas, mis ei sobi mahepõllumajanduslikuks mesinduseks.

NÕUE 1.6 Kui mahemesilasi pole saada, siis võib mesilate uuendamisel mahepõllumajanduslikus tootmisüksuses asendada aastas 10% mesilasemadest ja sülemitest mittemahepõllumajanduslike mesilasemadega ja sülemitega tingimusega, et mesilasemad ja sülemid viiakse tarudesse, mille kärjed või kärjepõhjad pärinevad mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest. Kui haigustest või katastroofist tulenevalt on tekkinud mesilaste suur suremus, siis võib PMA nõusolekul taastada mesilat mittemahepõllumajanduslike mesilaste abil, kui mahepõllumajanduslikke mesilaid ei ole saada.

Mesinduse nõue 1.6 Mesilaste päritolu				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.6 Mesilaste päritolu ja kärjematerjal	<ul style="list-style-type: none"> Haigusest või katastroofist tulenevalt on mesilat taastatud mittemahepõllumajanduslike mesilaste abil ilma nõusolekut taotlemata, aga 	X	<ul style="list-style-type: none"> Ettevõttesse on toodud rohkem kui lubatud 10% mesilasemasid või sülemeid mittemahepõllumajanduslikest ettevõtetest. 	X

	nõusolek taotletakse koheselt.			
--	-----------------------------------	--	--	--

NÕUE 1.7 Mesilasperede söötmine. Mesilaste puhul tuleb tootmisperioodi lõpus jätta tarudesse talvitamiseks piisav mee- ja õietolmuvaru. Mesilasperede söötmine on lubatud ainult juhul, kui ilmastikutingimused ohustavad nende säilimist. Sööta tuleb mahepõllumajandusliku mee, mahepõllumajandusliku suhkruirupi või mahepõllumajandusliku suhkruga. Kauakestvate erandlike ilmastikutingimuste või katastroofiolukorra puhul, mis kahjustavad nektari või lehemee tootmist, tuleb lisasöötmiseks küsida nõusolek. Mesila päevikusse kantakse järgmine teave söötmise kohta: sööda liik, kuupäevad, kogused ning tarud, kus seda on kasutatud.

Mesinduse nõue 1.7. Söötmine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.7 Söötmine	<ul style="list-style-type: none"> Mesilastele on antud lisasööta ilma, et ilmastikutingimused seda nõuaksid. Erandlike ilmastikutingimuste või katastroofiolukorra puhul ei ole lisasöötmiseks küsitud nõusolekut. 	X	X	<ul style="list-style-type: none"> Mesilaste söötmisel on kasutatud mittemahepõllumajanduslikku sööta. Viiakse uude üleminekuajaga.

NÕUE 1.8 ja 1.9

NÕUE 1.8 Kärjeraamide, tarude ja kärgede kaitsmiseks eelkõige kahjurite eest on lubatud kasutada ainult rodentitsiide (kasutamiseks ainult lõksudes) ja lisas II loetletud asjakohaseid tooteid.

Tarude desinfitseerimine auru või lahtise tulega on lubatud, tarude desifintseerimiseks võib kasutada ka VII lisa punktis 1. loetletud puhastamis- ja desinfitseerimisvahendeid. Kärjeraamide, tarude ja kärgede puhastamiseks ja desinfitseerimiseks võib kasutada naatriumhüdrosiidi.

Lesehaudme hävitamine on lubatud üksnes varroalesta *Varroa destructor* nakkuse isoleerimiseks. Varroalestaga nakatumise puhul võib kasutada sipelghapet, piimhapet, äädikhapet ja oblikhapet, samuti mentooli, tümooli, eukalüptooli ja kamprit. Tarudes võib kasutada ka looduslikke saadusi nagu taruvaik, vaha ja taimeõlid.

NÕUE 1.9 Vajadusel on lubatud keemiliselt sünteesitud allopaatiliste ravimite kasutamine. Ravitavad mesilaspered tuleb paigutada eraldatud mesilatesse ning kogu mesilasvaha asendada mahepõllumajanduslikust mesindusest pärineva vahaga. Ravi järel kehtestatakse kõnealuste mesilasperede suhtes uus aastane üleminekuage.

Mesinduse nõuded 1.8. Haiguste ennetamine; 1.9.Veterinaarravi				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.8; 1.9 Haiguste ennetamine ja veterinaarravi	<ul style="list-style-type: none"> Mesilapäevikusse ei ole märgitud teostatud toiminguid, kuid andmed tehtud toimingute kohta kantakse mesilapäevikusse etteantud tähtaja jooksul. 	<ul style="list-style-type: none"> Mesilapäevikus puuduvad sissekanded tehtud toimingute kohta ning etteantud tähtaja jooksul ei ole neid sisse kantud. Ravitud mesilaspered ei ole viidud uude üleminekuagega. 	<ul style="list-style-type: none"> Järelevalveasutus määrab ajavahemiku mille vältel ei tohi toodangut mahepõllumajandusele viitavalt märgistada. Kahjuritõrjel on kasutatud lisas II või desinfitseerimisel lisas VII punktis 1 nimetatata aineid. 	X

NÕUE 1.10 ja 1.12.

NÕUE 1.10 Tarud peavad olema põhiliselt looduslikust materjalist, mis ei tekita keskkonna- või mesindussaaduste saastamise ohtu.

Eristatavuse tagamiseks peab mahepõllumajanduslikult peetavate mesilasperede pidamiseks kasutatavad tarud märgistama selliselt, et need oleksid eristatavad mittemahepõllumajanduslikult peetavate mesilasperede pidamiseks kasutatavatest tarudest.

NÕUE 1.12 Mesilasvaha kärjepõhjade valmistamiseks peab olema toodetud mahepõllumajanduslikult. Ülemineku perioodil võib kasutada mittemahepõllumajanduslikku mesilasvaha ainult juhul, kui mahepõllumajanduslikust mesindusest pärinevat mesilasvaha ei ole turul saada ja juhul, kui on tõendatud, et see ei ole saastunud mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatute ainetega ning tingimusel, et see on kaanetisvaha.

Kolmandate osapoolte teenuse kasutamisel peab olema sõlmitud kirjalik leping allhankijatega ning see esitatud PMA peaspetsialistile kontrollimise ajal.

Mesinduse nõuded 1.10. Tarude märgistus; 1.12. Mesilasvaha				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.10; 1.12 Tarude märgistamine ja vaha päritolu	<ul style="list-style-type: none"> Mesilastarude märgistus puudub, kuid mesilastarud on võimalik märgistada ilmastikukindlalt etteantud tähtaja jooksul. 	X	<ul style="list-style-type: none"> Kasutatakse mittemahepõllumajanduslikku vaha. 	X

NÕUE 1.11. Mahepõllumajandusele viitavalt saab märgistada üleminekuaja läbinud mesilastelt pärit toodangut. Märgistada võib sõnaga “ökoloogiline”, “mahe“ või nende tuletiste või deminutiividega nagu „mahe-“ ja „öko-“ kas eraldi või kombineerituna.

Müügipakendis toodete märgistus peab sisaldama:

- Euroopa Liidu logo;
 - ELi logoga samal vaateväljal PMA koodnumbrit EE-ÖKO-01;
 - koodnumbri juures päritolutähis „ELi põllumajandus“. Et tegu on Eestis kasvatatud saadustega, võib kasutada ka tähist „Eesti põllumajandus“;
- Lisaks võib märgistada Eesti riikliku mahepõllumajandusele viitava märgiga (ökomärgiga).

Kui toodang müüakse viitega mahepõllumajandusele, siis tuleb saatelehtedel/arvetel kasutada viidet mahepõllumajandusele ja järelevalveasutuse koodnumbrit, nendel dokumentidel ei kasutata logo.

Mesinduse nõue 1.11 Toodangu märgistamine				
Nõue	Hinne 1 Väheoluline rikkumine	Hinne 2 Väike rikkumine	Hinne 3 Oluline rikkumine	Hinne 4 Tõsine rikkumine
MN_1.11 Toodangu märgistamine	<ul style="list-style-type: none"> Märgistus puudulik või on valesti märgistatud. 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule, kuid ettevõttest realiseeritud toodang on võimalik koheselt müügilt kõrvaldada. 	<ul style="list-style-type: none"> Üleminekuaja tooteid on turustatud viitega mahetoodangule ja ettevõttest realiseeritud toodangut ei ole võimalik turult kõrvaldada. 	<ul style="list-style-type: none"> Mittemahe tooteid on turustatud mahemärgistusega ning ettevõttest realiseeritud toodangut ei ole võimalik turult kõrvaldada.

			<ul style="list-style-type: none">• Üleminekuajal olevaid mesilasemasid või mesilasperesid on müüdnud mahetoodanguga.	
--	--	--	---	--